

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului
nr. 657-XIV din 29 octombrie 1999 "Privind declararea Legii pentru
modificarea și completarea Legii privind investițiile străine ca
inexistentă"*

Nr.12 din 23.03.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.35-36/13 din 31.03.2000

* * *

-----
* M.O., 1999, nr. 124-125, art. 622.

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător-raportor
Mihai COTOROBAI	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător-raportor

cu participarea greșierului Aliona Balaban, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, șeful sectorului relații cu autoritățile publice în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, în lipsa motivată a deputatului în Parlament Victor Cecan, autorul sesizării, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 16 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr. 657-XIV din 29 octombrie 1999 "Privind declararea Legii pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine ca inexistentă".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, prezentată în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 27 ianuarie 2000 sesizarea a fost admisă spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Justiției și Procuraturii Generale.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori și argumentele expuse de reprezentantul Parlamentului,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

a c o n s t a t a t :

1. La 29 octombrie 1999 Parlamentul a adoptat Hotărîrea nr. 657-XIV "Privind declararea Legii pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine ca inexistentă" (în continuare - Hotărîrea 657-XIV), art.1 al căreia prevede că, pornind de la faptul că, contrar prevederilor art. 93 din Constituție, Parlamentul nu a revotat Legea nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 "Pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine", trimisă de către Președintele Republicii Moldova spre reexaminare, și astfel nu și-a exprimat voința asupra textului final al acesteia, legea menționată se declară ca inexistentă.

În art. 2 al Hotărîrii Parlamentul recomandă Președintelui Republicii Moldova să abroge Decretul nr. 589-II din 30 aprilie 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine", în art. 3 Procuraturii Generale i se pune în sarcină să examineze cazul de încălcare a procedurii de adoptare a legilor, să ia măsurile respective și despre rezultate să informeze Parlamentul, iar în art. 4 Guvernul urmează să prezinte Parlamentului, în termen de trei luni, propuneri pentru efectuarea modificărilor și completărilor necesare în Legea privind investițiile străine.

2. În sesizarea sa deputatul Victor Cecan menționează că Parlamentul, adoptând Hotărîrea nr. 567-XIV, a atribuit acesteia forță juridică similară legii organice, încălcând astfel principiile consfințite în art. 72, 74, 76, 93 și 140 din Constituție. Declararea unei legi organice sau a unei părți a ei drept inexistentă printr-o hotărîre a Parlamentului este inadmisibilă.

Autorul sesizării susține de asemenea că Parlamentul, adoptând hotărîrea în cauză, nu a ținut cont de prevederile unui șir de hotărîri ale Curții Constituționale.

Pentru considerentele menționate deputatul Victor Cecan solicită controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr. 657-XIV.

3. La 1 aprilie 1992 Parlamentul a adoptat Legea nr. 998-XII "Privind investițiile străine"**. Prin Legea nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 "Pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine"*** au fost operate următoarele modificări: articolul 3 alineatul 1 subalineatul 2 din Legea privind investițiile străine a fost expus într-o nouă redacție - "mașini, echipamente, inclusiv echipamente pentru oficiu, materie primă și materiale"; la art. 12, după cuvintele "întreprinderilor cu investiții străine", se introduc cuvintele "și filialelor lor". Articolul 38 este expus în următoarea redacție: "Întreprinderile în al căror capital social investițiile străine depășesc suma echivalentă cu 1 milion dolari SUA, după constituirea capitalului social în modul prevăzut de legislație și declararea primului venit, se scutesc de plata taxei pe valoarea adăugată pe parcursul a trei ani de la data încheierii acordului cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor cu condiția că cel puțin 80 la sută din suma taxei pe valoarea adăugată, calculată și nevărsată la buget, se investesc în dezvoltarea producției proprii sau în programe de stat și ramurale de dezvoltare a economiei naționale. Taxa pe valoarea adăugată, plătită pentru valorile materiale achiziționate, utilizate pentru producția și serviciile proprii, nu se atribuie la decontările cu bugetul și se include în prețul de cost al producției, serviciilor. Facilitatea menționată se extinde asupra investitorilor, care au făcut investiții pînă la 1 ianuarie 2000".

** Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1992, nr.4, art.88-1.

*** M.O., 1998, nr. 44-46, art. 314.

Prin Legea nr. 114-XIV din 29 iulie 1998 "Pentru modificarea Legii privind investițiile străine"* a fost abrogat art. 38 din Legea privind investițiile străine. Deputatul Victor Cecan a contestat la Curtea Constituțională constituționalitatea Legii nr. 114-XIV. La 15 decembrie 1998, prin Hotărîrea nr. 39, Curtea a recunoscut legea în cauză drept constituțională. Totodată, Curtea a menționat că anularea prin lege a înlesnirilor fiscale suplimentare, stabilite pentru unele categorii de investitori străini, nu se referă la asigurarea inviolabilității investițiilor lor (dreptul de proprietate), garantată prin art. 126 alin. (2) lit. h) din Constituție, ci la specificul regimului fiscal, stabilit pentru veniturile legale obținute de investitorii străini ca

rezultat al activității economice.

-----
* M.O., 1998, nr. 79-80, art. 542.

4. Examinînd argumentele expuse în sesizare, Curtea Constituțională reține următoarele.

Potrivit art. 66 lit. a), art. 72 alin. (1), art. 74 alin. (1) și alin. (2), art. 143 alin. (1) din Constituție, adoptarea și modificarea legilor constituie prerogativa exclusivă a Parlamentului. Principiile și procedura de adoptare a legilor ce au caracter general-obligatoriu sînt stabilite de Legea Supremă și concretizate în Regulamentul Parlamentului. Totodată, avînd în vedere principiul supremației Constituției și sarcinile asigurării conformității legilor și a altor acte juridice cu dispozițiile Constituției, toți participanții la procesul legislativ sînt obligați să respecte procedura de legiferare, instituită prin Legea Supremă. Conținutul Hotărîrii Parlamentului nr. 657-XIV din 29 octombrie 1999 denotă însă că, adoptînd hotărîrea în cauză, legiuitorul s-a abătut de la prevederile constituționale menționate.

Nici Constituția, nici Regulamentul Parlamentului nu prevăd posibilitatea de a recunoaște o lege nevalabilă (inexistentă) printr-o hotărîre a Parlamentului.

În hotărîrile sale Curtea Constituțională s-a oprit în repetate rînduri asupra chestiunii privind acțiunea legii în timp și a corelării ei cu actele normative adoptate anterior**. Curtea a relevat că, potrivit legislației în vigoare, actele juridice normative își pierd valabilitatea în următoarele cazuri:

-----
* * M.O., 1999, nr. 48-49, art. 28.

- la expirarea termenului de acțiune a actului (în cazul în care un asemenea termen este stabilit în mod expres);

- în legătură cu emiterea unui nou act normativ, care substituie actul normativ emis anterior;

- în temeiul indicației exprese a legiuitorului privind abrogarea actului normativ respectiv.

Prin urmare, chestiunea privind acțiunea în timp a unui act normativ adoptat anterior se soluționează doar pe calea adoptării unei legi.

Trimiterea, cuprinsă în art. 1 al Hotărîrii nr. 657-XIV, la faptul că Parlamentul, contrar prevederilor art. 93 din Constituție, nu a revotat Legea 1488-XIII din 11 februarie 1999 "Pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine", este neîntemeiată.

După cum reiese din scrisoarea nr. 05/1-01-89 din 30 aprilie 1998 Președintele Republicii Moldova, în conformitate cu împuternicirile constituționale, a revocat observațiile sale la Legea nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 "Pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine", fapt pentru care Parlamentul nu a declanșat procedura de revizuire a legii în cauză în modul prevăzut de art. 93 alin. (2) din Constituție.

Mai mult decît atît, Parlamentul nu a avut temei să reexamineze Legea nr. 1488-XIII din 11 februarie 1998 "Pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine", întrucît art. 38 a fost abrogat prin Legea nr. 114-XIV din 29 iulie 1998.

Astfel, se poate constata că Hotărîrea Parlamentului nr. 657-XIV contravine atît prin formă, cît și prin conținut art. 66 lit. a), art. 72 alin. (1), art. 74 alin. (1) și alin. (2) din Constituție.

Pentru considerentele expuse și călăuzindu-se de art. 140 din Constituție, art. 26 alin. (4) și alin. (5) din Legea cu privire la

Curtea Constituțională, art. 62 și art. 68 din Codul jurisdicției constituționale,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituțională Hotărîrea Parlamentului nr. 657-XIV din 29 octombrie 1999 "Privind declararea Legii pentru modificarea și completarea Legii privind investițiile străine ca inexistentă".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 23 martie 2000.
Nr. 12.